

Χρόνης Μίσσιος: «Καλά εσύ σκοτώθηκες νωρίς»

Δανάη Κασίμη

«Καλά εσύ σκοτώθηκες νωρίς» ...και δεν πρόλαβες να χάσεις την ιδεολογία σου!

Ο Χρόνης Μίσσιος δεν χρειάζεται συστάσεις. Το βιβλίο του «...καλά εσύ σκοτώθηκες νωρίς» έσπασε τα ταμεία και προκάλεσε πονοκέφαλο στον εκδότη του Βαγγέλη Τρικεριώτη (εκδόσεις Γράμματα), ο οποίος πριν προλάβει κάθε φορά να συνεννοηθεί με τον τυπογράφο για επανεκτύπωση, είχε ήδη βομβαρδιστεί με δεκάδες παραγγελίες.

Πρόκειται για ένα λογοτεχνικό αριστούργημα, που γράφτηκε με αίμα, όπως πιθανότατα θα παραδεχόταν και ο Νίτσε. Η αξία του αποδίδεται στην εντυπωσιακή ικανότητα του συγγραφέα να περιγράφει τα βιώματά του αποτυπώνοντας τα συναισθήματα και την καθημερινή βάσανο των αγωνιστών της εθνικής αντίστασης και της δικτατορίας, στην εξορία και στις φυλακές. Βέβαια, όταν αναφέρομαι στη βάσανο, δεν εννοώ αποκλειστικά τα σωματικά βασανιστήρια που υπέστησαν οι άνθρωποι αυτοί αλλά κυρίως την ψυχική τους εξουθένωση. Και πάλι να διευκρινίσω ότι δεν εστίασα τόσο στη στενοχώρια και την κατάθλιψη λόγω του εγκλεισμού, της καταβράθρωσης της αξιοπρέπειάς τους και την οπισθοχώρηση πολλών συντρόφων τους αλλά στην ιδεολογική και πολιτική κρίση που βίωσαν οι αγωνιστές.

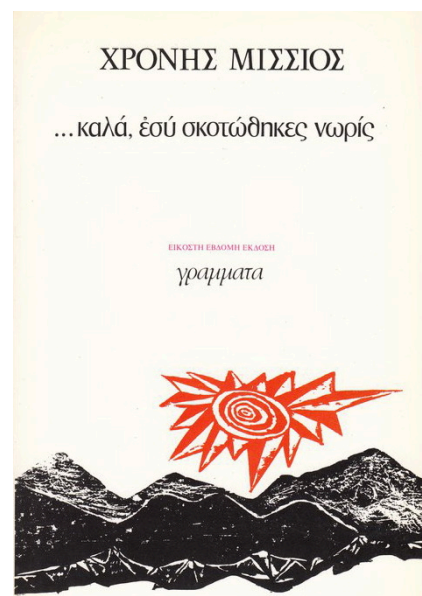
Από τη Μακρόνησο μέχρι τις φυλακές Αβέρωφ, από την Κέρκυρα έως τον Κορυδαλλό και τα κρατητήρια στη Μπουμπουλίνας, η κατάρρευση των ιδεολογιών και η απομυθοποίηση των αξιών που πρέσβευε το τότε κομμουνιστικό κόμμα, αποτέλεσαν το μέγιστο βασανιστήριο: «...από ελεύθεροι άνθρωποι, από επαναστάτες, μετατρεπόμασταν μέσα από το σύμπλεγμα πειθαρχία-κόμμα σε ιδιόμορφα θρησκευόμενα άτομα». Η τελευταία αυτή φράση του

Χρόνη είναι χαρακτηριστική του αισθήματος της προδοσίας του κόμματος, το οποίο εκπροσωπούσε στις ψυχές των αγωνιστών τον μοναδικό δρόμο για την κατάκτηση της ίδιας της ζωής, το μονοπάτι προς την ελευθερία και την αξιοπρέπεια, τον «ναό» των δικαιωμάτων και των υπέρτατων ανθρωπίνων αξιών, την ελπίδα για έναν άλλο κόσμο.

Όλα αυτά, άρχισαν να φαντάζουν σαν ουτοπία, σαν μία μάταιη προσδοκία, η οποία μετατρεπόταν σε φάντασμα στα όνειρά τους. Το νόημα της επανάστασης χανόταν καθημερινά στη δίνη του μυαλού τους και οι ιδέες τους μετατρέπονταν σε αετούς πληγωμένους από τα βέλη μιας αμείλικτης δηλητηριώδους πολιτικής καθοδήγησης: «Καταλαβαίνεις πως όλο το πρόβλημα ήταν πώς θα δικαιολογεί την ύπαρξή της η καθοδήγηση, το παιχνίδι της υποταγής φτιαγμένο από πάνω ως κάτω, όλο δημοκρατία και ανθρωπιά». Ένα μαύρο σύννεφο επισκίαζε την επαναστατική τους δύναμη και το αίσθημα της προδοσίας ρούφηξε κάθε σταγόνα αισιοδοξίας.

Ήταν, σύμφωνα με τον συγγραφέα, σα να τους πήραν την ταυτότητά τους, σα να μην υπήρχε πια λόγος να συνεχίσουν να αγωνίζονται. Για ποιον και γιατί υπομένουν με τέτοιο σθένος να τους εξευτελίζουν τα καθεστωτικά ανθρωποειδή; «...εκείνο που με πειράζει είναι ότι μας άφησαν χωρίς ιδεολογία ...όχι τα βασανιστήρια». Συνειδητοποίησαν ότι είναι αστείο να περιμένεις υποστήριξη από τα στελέχη ενός κόμματος που κάθονται στην καρέκλα τους γαντζωμένα και τα οποία απαιτούν τη διεκπεραίωση της αντίστασης σύμφωνα με τις δικές τους εντολές και τη θυσία των «συντρόφων» τους με στόχο την κοινωνική απελευθέρωση.

Είχαν το θράσος να ορίζουν με ποιον τρόπο θα πρέπει κανείς να αγωνίζεται. Είχαν διατυπώσει τον «θεϊκό» κώδικα δεοντολογίας για τις ζωές των άλλων και είχαν την αξίωση να αναπαράγουν οι καθοδηγούμενοι-«σύντροφοι» επί λέξει την πολιτική τους πλατφόρμα και να γίνονται όταν χρειάζεται ακόμη και

οσιομάρτυρες, θυσιάζοντας στο όνομα του θεού-κόμματος, την ίδια τους τη ζωή. Το κορμί των αγωνιστών ανήκει στο κόμμα, το οποίο «ξέρει» και έχει προβλέψει για όλα: «Μια ζωή η φόρμα μας ένοιαζε ...και βέβαια τελικά καταφέρναμε να υποτάσσουμε τις σκέψεις μας στις λεκτικές διατυπώσεις, δηλαδή αντί οι λέξεις να υπηρετούν τη σκέψη μας, οι σκέψεις μας υπηρετούσαν τις λέξεις...»

Ποιος έχει το δικαίωμα να πουλάει πολιτική με τις ζωές των άλλων; «Η μέρα είναι ωραία, ένας όμορφος ζεστός ήλιος, εγώ όμως είμαι απελπισμένος... Η γραμμή να μην αυτοκτονούμε δεν μπορεί να είναι πάντα σωστή και για όλες τις περιπτώσεις. Ποιος ξέρει τι φάτσα θα είχα, ξαφνικά οι μπάτσοι με πιάνουν αγκαζέ, αυτοί σίγουρα συμφωνούν με τη γραμμή του κόμματος». Ποιος είναι τόσο ειδικός στα κοινωνικά και πολιτικά θέματα που θα πρέπει εμείς να υποτάσσουμε το είναι μας στο «οργανωμένο» του σχέδιο; Ο δρόμος για την αναζήτηση της ελευθερίας και της ευτυχίας είναι μακρύς

και κακοτράχαλος. Μπορεί κανείς εύκολα να τσακιστεί στο διάβα του και πολλές φορές η ματαιότητα παρουσιάζεται ως η σκοτεινή μάγισσα που απεικονίζει την πραγματικότητα. Μια πραγματικότητα που όμως δεν έχουμε καθορίσει εμείς... ο στόχος μας είναι να γίνουμε πρωταγωνιστές μέσα σ' αυτή ώστε να είμαστε υπεύθυνοι για την ιστορία μας... Είναι ένας δρόμος που αν δεν τον διασχίσουμε οι ίδιοι, δεν θα μπορέσει κανείς να το κάνει για εμάς. Δεν χωράει αντιπροσώπευση σε μια τέτοια πορεία!

Αυτή είναι η ουσία του συγκλονιστικού αυτού έργου. Ο καθηλωτικός τρόπος γραφής του Χρόνη Μίσσιου απέδειξε ότι η λογοτεχνία είναι το αποτελεσματικότερο μέσο έκφρασης των συναισθημάτων και πολιτικής ανάλυσης. Κανένα δοκίμιο με ξύλινη γλώσσα δεν κατάφερε προσωπικά να με προβληματίσει πιο πολύ από αυτό το βιβλίο. Το πρόβλημα δεν είναι η πολιτική που ασκήθηκε από το κομμουνιστικό κόμμα. Δεν θα άξιζε τον κόπο να ασχοληθεί κανείς με κάτι το οποίο διαψεύστηκε από την ίδια την ιστορία, είναι όμως ένα δυνατό μάθημα. Όχι απλά ένα πολιτικό μάθημα αλλά ένα μάθημα ζωής, που συμβάλλει στην αναθεώρηση και στον αναστοχασμό των ίδιων των εννοιών.

